

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA
Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize
Odjel za makroekonomske analize

Kvaliteta kredita u djelatnosti poljoprivrede

Uvodno
Trendovi u poljoprivredi
Stanje i kretanje kredita
NPL-ovi (loši krediti) u poljoprivredi
Zaključno

Listopad 2017.

Uvodno

Kreditne institucije obvezne su klasificirati plasmane ovisno o mogućnostima naplate, odnosno o procijenjenim budućim novčanim tokovima, u tri šire kategorije:

- 1) plasmani za koje nisu identificirani objektivni dokazi o umanju njihove vrijednosti na pojedinačnoj osnovi (rizična skupina A),
- 2) plasmani za koje su identificirani objektivni dokazi o djelomičnom umanju njihove vrijednosti, odnosno djelomično nadoknadivi plasmani (rizična skupina B, koja se sastoji od rizičnih podskupina B-1, B-2 i B-3) i
- 3) plasmani za koje su identificirani objektivni dokazi o potpunom umanju njihove vrijednosti, odnosno potpuno nenadoknadivi plasmani (rizična skupina C).“

Krediti koje banke klasificiraju u kategorije B i C, odnosno djelomično nadoknadivi i potpuno nenadoknadivi krediti (eng. NPL – *Nonperforming Loans*), banci predstavljaju rizik i potencijalni gubitak, a ujedno i trošak jer regulator za takve kredite od banaka zahtijeva rezervacije. Visoka razina NPL-ova za banku znači i smanjenje mogućnosti odobravanja novih kredita, a za klijente, neizravno i za ukupno gospodarstvo, ograničenje investicija i razvoja.

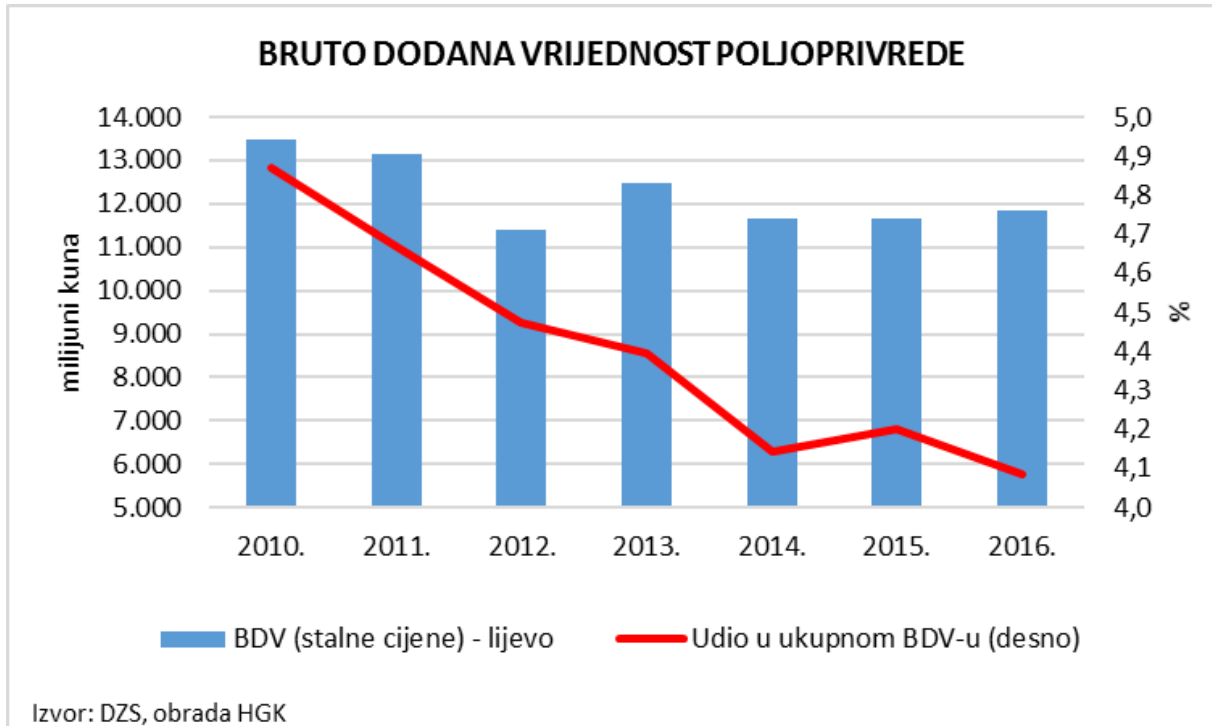
U Hrvatskoj se vrijednost kredita iz rizičnih skupina B i C, značajno povećala u portfeljima banaka tijekom kriznih godina. Hrvatska nije bila iznimka te se takav trend primjećuje kod gotovo svih članica EU (iako postoje razlike među zemljama pri kategorizaciji plasmana). Kod pojedinih zemalja stanje NPL-ova drastično se pogoršalo, primjerice na Cipru (koji je trenutni rekorder sa 47% udjela) ili u Grčkoj (36,6%). Hrvatska nije imala tako snažan rast, ali je bila i ostala među članicama EU s višim udjelima djelomično naplativih i potpuno nenaplativih kredita. Vrijednost i udio progresivno su rasli do 2015. godine kada je dosegnuta njihova rekordna razina od 48,2 milijarde kuna odnosno 17,3% ukupne vrijednosti svih kredita. NPL-ovi sektora nefinancijskih društava tijekom cijelog razdoblja činili su prosječno oko dvije trećine ukupnih NPL-ova (zadnji podatak za 30. 6. 2017. g. iznosi 67%), a ovaj je sektor ujedno imao i kreditni portfelj najlošije kvalitete: prosječno je četvrtina ukupnih kredita u ovome sektoru spadala u kategorije B i C, a u nekim godinama udio je prelazio i 35%. U posljednje se dvije godine, formira trend smanjenja NPL-ova, dijelom zbog oporavka gospodarstva (pa time i bolje naplate potraživanja zbog poboljšanja boniteta klijenata), dijelom zbog čišćenja bilanci banaka odnosno veće aktivnosti u rješavanju nenaplativih kredita.

Trendovi u poljoprivredi

Djelatnost poljoprivrede, lova i šumarstva u 2016. godini činila je 4,1% bruto dodane vrijednosti (BDV)¹ hrvatskog gospodarstva, što je bilo rekordno nisko. Udio, odnosno važnost ove djelatnosti u BDV-u za vrijeme kriznih godina, odnosno od 2008. godine nadalje, uglavnom se smanjivao te je 2016. godine bio niži za 0,8 postotnih bodova nego 2010. godine. Vrijednost BDV-a u stalnim cijenama je u 2016. godini iznosila 11,8 milijardi kuna, što je bilo 1,9 milijardi kuna ili 15,3% manje nego 2008. godine.

---

¹ Bruto dodana vrijednost (BDV) je tržišna vrijednost svih proizvedenih roba i usluga umanjena za vrijednost međufazne potrošnje (BDV + porezi na proizvode - subvencije na proizvode = BDP)

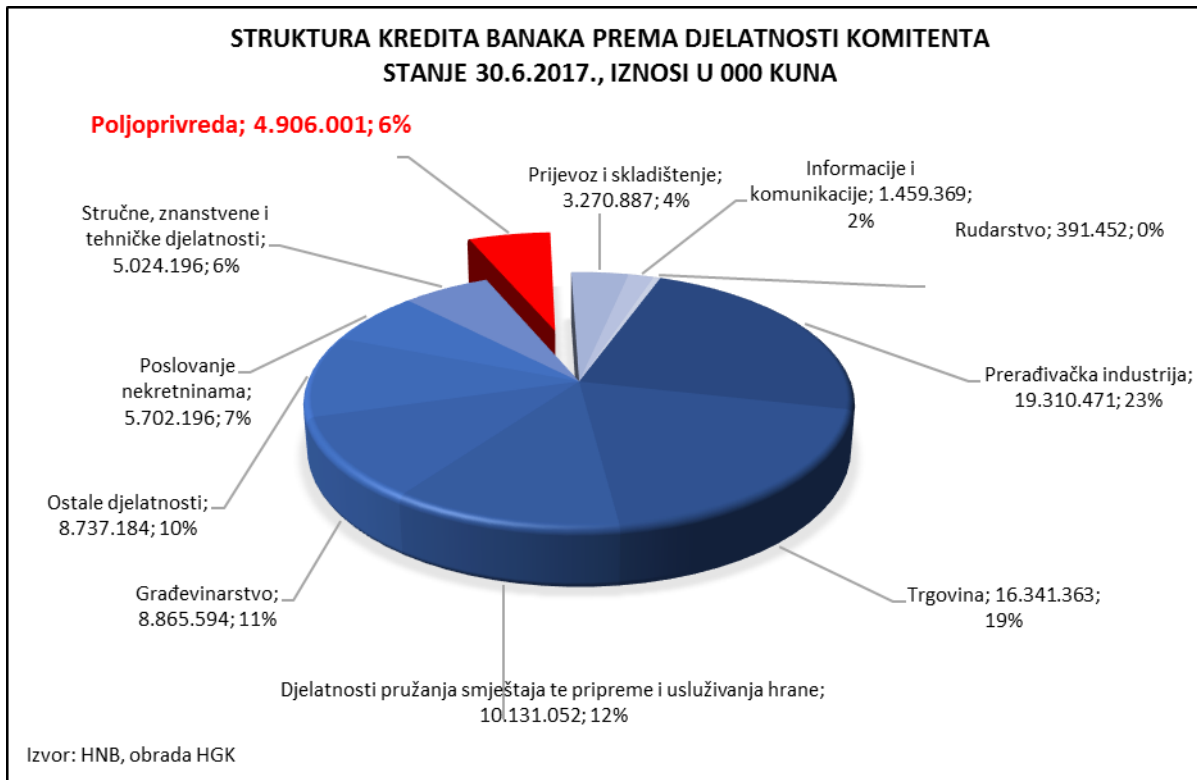

Sektor poljoprivrede je 2016. godine (prema administrativnim izvorima) zapošljavao 3,6% ukupno zaposlenih, odnosno 50,3 tisuće osoba. Od toga su 40% činili individualni poljoprivrednici, 43% zaposleni u pravnim osobama, a 17% obrtnici. Duže trendove možemo konstatirati samo u dijelu evidencije zaposlenih u obrtu i kod individualnih poljoprivrednika, ali ne i kod pravnih osoba zbog promjene metodologije. Broj obrtnika u djelatnosti poljoprivrede je rastao u prvim godinama krize, a trend pada bilježi se tek od 2013. godine, tako da je 2016. godine zabilježeno više obrtnika (8 690) nego 2010. godine (8 494). Lošiji trend je ostvaren kod individualnih poljoprivrednika čiji je broj neprekinuto padao te je 2016. godine bio gotovo prepolovljen u odnosu na 2009. godinu (na 19,9 tisuća sa 35,3 tisuće).

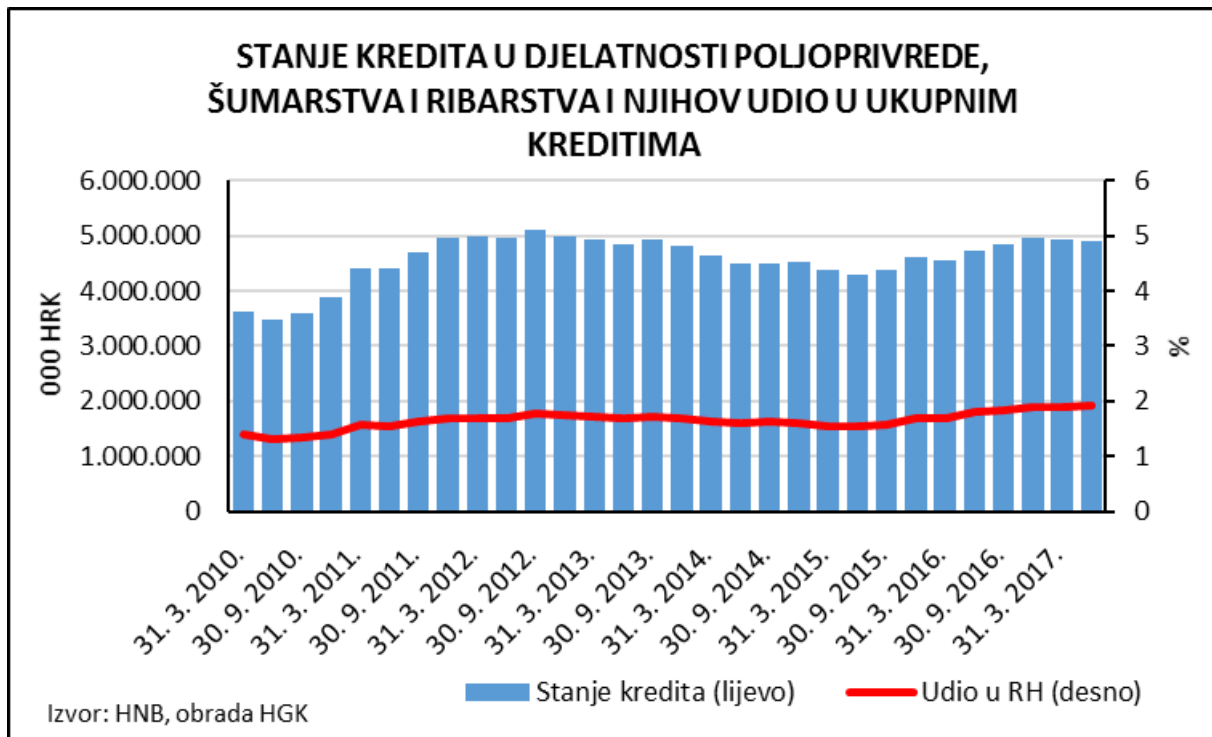
Prosječne neto plaće (kod pravnih osoba) u ovoj su djelatnosti niže od hrvatskog prosjeka, u prosjeku posljednjih šest godina za oko 10%. U prvoj polovini ove godine prosječna je neto plaća iznosila 5 342 kune, nominalno 2,6% viša nego u istom razdoblju prošle godine.

Stanje i kretanje kredita

U skladu s veličinom sektora, vrijednost kredita koji su tvrtke iz djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva uzimale kod banaka relativno je niska u usporedbi s tvrtkama iz drugih djelatnosti, te u prosjeku iznosi 4,8% ukupne vrijednosti svih kredita koje su banke odobrile sektoru nefinancijskih društava, odnosno 1,7% vrijednosti svih kredita bankarskog sektora.

Prema posljednjem podatku (stanje 30. 6. 2017.), tvrtke iz ove djelatnosti su kod banaka imale 4,9 milijardi kuna otvorenih kredita. To je nešto više nego posljednje dvije godine, ali i manje nego 2012. godine, kada je zabilježena najviša vrijednost od 5,1 milijarde kuna. Naime, od 2010. godine je stanje odobrenih kredita ovom sektoru raslo do 2012. godine, nakon čega se sljedeće tri godine kretalo silaznim trendom. Oporavak stanja vidljiv je u trendu u posljednje dvije godine, no, zapravo, su oscilacije u cijelom razdoblju bile relativno blage.

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

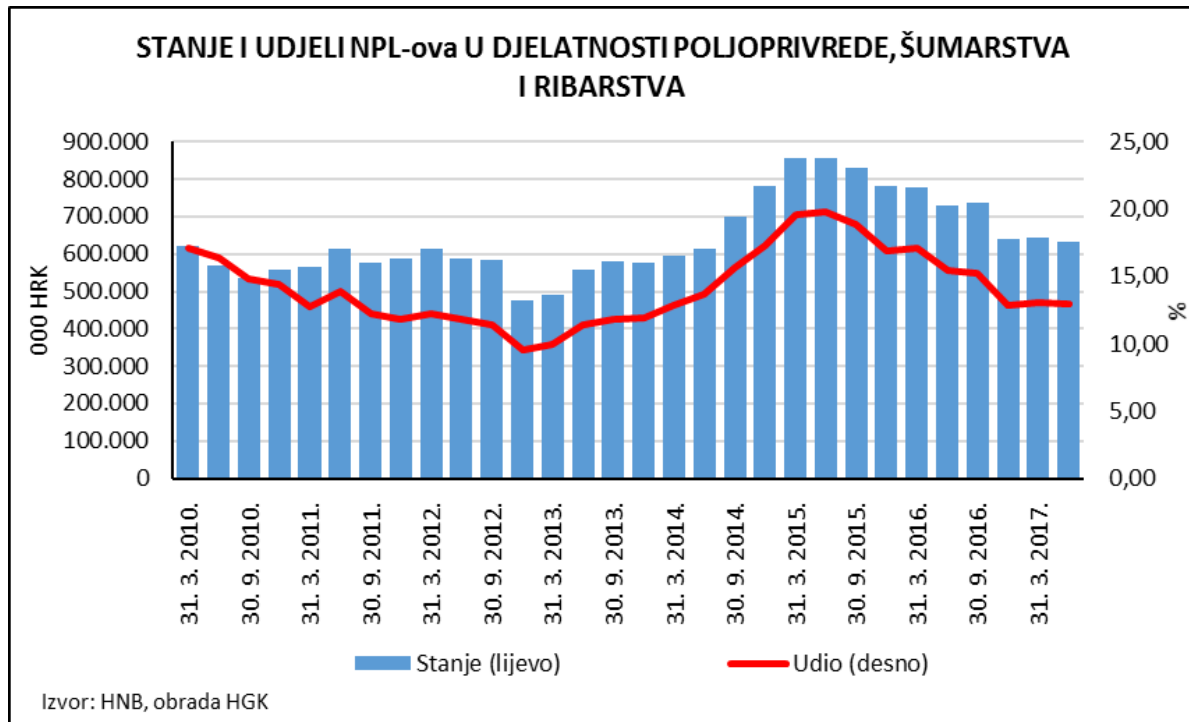
Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize

Odjel za makroekonomske analize

Tel.: 01/4828 – 373; elektronička pošta: makroekonomija@hgk.hr

NPL-ovi (loši krediti) u poljoprivredi

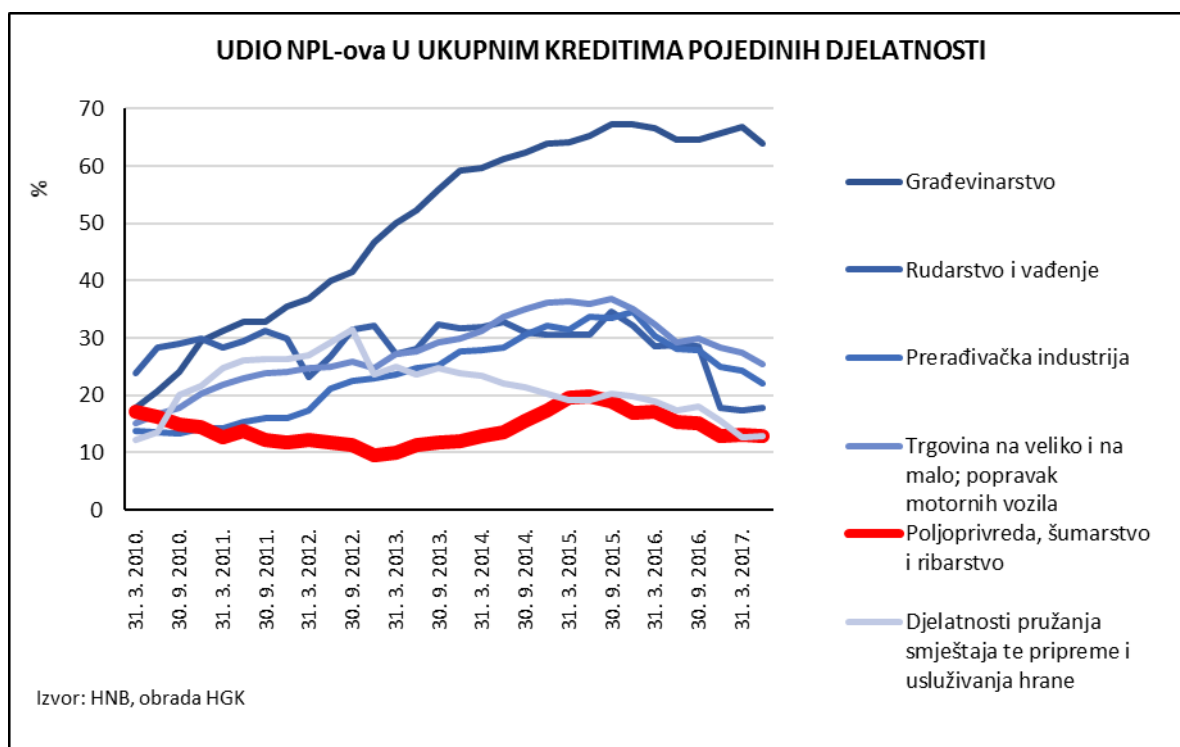
U razdoblju kada je formiran opadajući trend ukupne vrijednosti kredita, od 2012. do 2015. godine, udio NPL-ova i njihova apsolutna vrijednost u ovome je sektoru najsnažnije rasla. Sredinom 2015. godine udio je dosegao rekordnu razinu, kada je petina vrijednosti ukupnih kredita za ovu djelatnost bila djelomično naplativa ili potpuno nenaplativa, a ukupna vrijednost NPL-ova iznosila je više od 850 milijuna kuna. U prošloj i ovoj godini stanje se popravlja zbog povoljnijeg stanja u gospodarstvu te rješavanja NPL-ova iz bilanci banaka. U drugom kvartalu ove godine banke su prodale 26,4 milijuna kuna bruto vrijednosti NPL-ova u ovoj djelatnosti, za što su utržile 9,4 milijuna kuna, dakle, više od trećine bruto vrijednosti potraživanja.

Posljednji podatak (30. 6. 2017.) pokazuje razinu vrijednosti NPL-ova od 633,98 milijuna kuna, odnosno 12,92% ukupnog kreditnog portfelja ovoga sektora u bankama potpuno je nenaplativo ili djelomično naplativo. U usporedbi s korporativnim komitentima iz ostalih djelatnosti, korporativni komitenti iz ove djelatnosti imali su najbolju kvalitetu kreditnog portfelja nakon onih iz djelatnosti turizma.

Zaključno

Korporativni klijenti banaka iz djelatnosti poljoprivrede nisu među značajnijima u smislu izloženosti banaka ovome sektoru, pa bankama niti ne predstavljaju problematiji izvor NPL-ova. Kada se gleda sama kvaliteta kreditnog portfelja ovoga sektora, ona je među najboljima u usporedbi s ostalim djelatnostima, iako su više od 10% kredita ovoga sektora banke klasificirale u kategorije B i C, što je još uvijek vrlo visoko.

Kratice

HNB	Hrvatska narodna banka
HGK	Hrvatska gospodarska komora
NPL	Nonperforming loans
BDP	Bruto domaći proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
EU	Europska unija
RH	Republika Hrvatska
DZS	Državni zavod za statistiku

Opće napomene:

Ovu analizu izrađuje i za nju je odgovorna HGK. Informacije, mišljenja, analize i zaključci koji se iznose temelje se na javnim statističkim i ostalim informacijama što potječu iz izvora u čiju se potpunost i točnost HGK pouzdaje, ali za koje ne jamči. Utoliko su informacije, mišljenja, analize i zaključci izneseni u ovoj publikaciji podložni promjenama koje ovise o promjenama izvora informacija te o promjenama koje nastupe od trenutka pisanja teksta do njegova čitanja. Ova publikacija ili njeni dijelovi ne mogu se kopirati ili bilo kako drukčije reproducirati bez navođenja izvora.

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA

Sektor za financijske institucije, poslovne informacije i ekonomske analize
 Odjel za makroekonomske analize
 Tel.: 01/4828 – 373; elektronička pošta: makroekonomija@hgk.hr